

EL BARROC – U1– (Apunts, exercicis i audicions)

(Exercici 1)1. –DEFINICIÓ DEL BARROC:

En la música, de l'estil barroc s'estén des de començaments del segle XVII fins a mitjans dels segle XVIII, i es pren com a data d'inici l'estrena de la primera òpera (1600) i com a data final la mort de Johann Sebastian Bach (1750)

1.2 –EL BARROC (característiques, personatges....)

Rere l'art idealista, poètic i intel·lectual del Renaixement, hi va haver una reacció general de caràcter realista, que es va traduir en un art obert i lliure, que pretenia arribar fins a alts nivells de grandiositat i de dinamisme. Per aquesta raó, el barroc fou el moviment cultural idoni per exaltar i donar suport a l'absolutisme reial, les monarquies el van utilitzar per reforçar el seu poder <sublim> sobre la societat en general. Del barroc se serviren també aquells que van participar en la reforma catòlica; es van elaborar nombrosos escultures i pintures de caràcter religiós, mentre que els músics van compondre tant per a l'Església catòlica com per a la protestant.

Durant el barroc l'home va viure una època de crisi econòmica i espiritual. Aquesta situació va produir en totes les arts una tendència cap a l'**expressionisme**, és a dir, el fet de manifestar la realitat de forma exagerada. Juntament amb aquest expressionisme, s'hi va plasmar un dramatisme tot fent servir els següents elements:

• Contrastos:

Per a contraposició de plans sonors, és a dir, una lluita entre l'orquestra (Tutti), els solistes (**concertino**) i el solista (**solo**)

Tímbrics, entre famílies instrumentals

De tempo, entre moviments ràpids i lents

D'intensitat

Totes es van utilitzar per aconseguir una dinàmica, un moviment intern en l'obra, i així es diferenciaven de l'ordre i l'equilibri que respiraven les composicions en el Renaixement. Feien servir aquests elements per donar una dimensió **d'il·limitat**, de **grandiós** i de **gegantí**, en **síntesi**, de **colossal**. Es tractava d'esborrar els contorns de la realitat i es dotava tota obra musical d'un sentiment dramàtic expressionista que transmetés la realitat del moment.

Les principals característiques que defineixen la música barroca són les següents:

Va prevaler l'**estil homofònic**

Va néixer el **baix xifrat**: el compositor concedeix màxima importància a les veus extremes, mentre la veu superior s'indica mitjançant diverses xifres, que marquen al teclista els acords que ha de tocar.

Adquireix gran importància el **baix continu**, representat pels baixos i el clavecí, que marca el moviment de la peça. És un baix generador dels acords, sobre el qual es basa tota la música.

Té més importància l'**estil harmònic** que el **contrapuntístic**. Es desenvolupa el sentit vertical de la música.

Independència entre la **música instrumental i la vocal**. El que es toca no es canta, i viceversa; les obres instrumentals i les vocals estan separades.

Neix la **música dramàtica: òpera, cantata**, etc....

Sorgeix l'orquestra, mentre els **grups de cambra** es perfeccionen.

La **música profana** és més important que la **religiosa**.

Alguns del personatges més influents en l'època Barroca:

- **Jacopo Peri** (primera òpera conservada, *Eurídice*)
- **Alessandro Sclarlatti** (va escriure més de cent òperes, en les quals va introduir

l'obertura, les *arias da capo*, etc...)

- **Giovanni Battista Pergolesi** (va escriure l'òpera bufa més antiga que es coneix, *La serva Padrona*)

- **Antonio Vivaldi** (va compondre més de 400 concerts, 30 òperes,.... la seva obra més coneguda és: *Les Quatre Estacions*)

- **Arcangelo Corelli** (va compondre, entre d'altres, 12 *sonate da chiesa* i 12 *sonate per violino*)

- **Johann Sebastian Bach** (Autor que va treballar tots el gèneres, menys l'òpera i L'oratori. Un dels millors artistes de tots els temps)

- **Georg Frederich Haendel** (Va compondre obres com: *Adó, Juli Cèsar, Rodelinda* i *Jerjes*)

Aquest són alguns dels molts compositors, artistes, autors i músics de l'època Barroca.

2. QUALITATS DEL SO (AMPLIACIÓ)

Gràcies a les múltiples combinacions de les seves qualitats, el so és un material que ofereix moltes possibilitats als músics. Aquestes qualitats, un cop treballades i organitzades, produeixen els elements interns de la música (ritme, melodia, harmonia, dinàmica i timbre). En una obra musical totes hi estan combinades, però amb freqüència en destaquen unes sobre les altres.

Les principals qualitats del so són:

- **Durada**: llarg/ curt
- **Altura**: agut/ greu
- **Intensitat**: fort/ fluix
- **Timbre**: canvi de sonoritat

Les qualitats del so es grafien musicalment en llenguatge convencional (valors

Rítmics, notes, etc...) Tanmateix, en l'actualitat, els **musicogrames** permeten plasmar gràficament, mitjançant el llenguatge no convencional i en diferents formes, l'organització sonora de les qualitats en una composició musical.

2.1 ELS ELEMENTS INTERNS DE LA MÚSICA

El ritme és un dels elements essencials de la música. Els orígens són tan antics com els de l'home. Aquesta és la raó per la qual ha estat sempre part integrant de les formes **d'expressió humana**.

El timbre neix de la relació entre el timbre de l'instrument, la intensitat i la durada dels sons. **El ritme** és, doncs, l'**ordenació** en el temps de la durada dels sons i dels silencis. Com que la música és un art temporal, el ritme constitueix una de les formes bàsiques d'organitzar el temps musical, és a dir, d'ordenar els sons segons la durada i els accents.

Durada

Ritme

Accents

La unitat de mesura utilitzada en música és la **pulsació**. És el batec regular i constant que hi ha darrera la música, com un cor qualsevol sobre el qual es construeix el ritme. Aquesta és la raó per la qual en moltes ocasions, en viure la música que s'escolta, es mogui el peu de manera inconscient. Però no solament la música té pulsació. Hi ha altres elements que *bateguen* amb regularitat: l'intermitent dels cotxes, l'eixugaparabrises, el raucar de les granotes, etc...

- **Presto:** Molt Ràpid 1
- **Allegro:** Ràpid
- **Andante:** Mitjà **VALOR NOTES** 2 d d
- **Adagio:** Lent
- **Lento:** Molt lent 4 d d d d

8 d d d d d d d d

- **AUDICIÓ 1(MELODIA)**

* **SWEET BOX:**

- **Cançó:** Don't go away
- **Data:** 1998
- **Instruments:** elèctrics (moderns) i instruments d'orquestra (oboè, corda, etc..)
- **Estil o edat:** Hi ha barrejat l'estil modern i de música clàssica (estil barroc)

Han verssionat ***l'Adàgio de Tomasso Albinoni***, és a dir, l'han modernitzat

afegint-hi instruments de la nostra època.

RAP + FUNKY + HIP HOP

• AUDICIÓ 2

* ADAGIO:

– **Compositor:** Tomasso Albinoni

– **Data:** s. XVII

– **Instruments:** marcava la pulsació de baix continu (contrabaix), orgue i altres

instruments **de corda**.

– **Estil o edat:** Barroc

(Exercici 2) 3. DESCRIPCIÓ DE DUES OBRES BARROQUES

• L'EXTASI DE SANTA TERESA DE GIAN LORENZO BERNINI

Són dues escultures barroques per les seves característiques. Santa Teresa porta

una mena de Túnica molt i molt llarga. Ho podem veure per les arrugues que forma. Sembla ben bé real. Té els ulls tancats. La cara d'expressió de la Santa, fa pensar que sent una sensació d'autèntic plaer.

També porta el cabell cober del vel en què té embolcallat el cos.

Porta els peus al descobert i les mans també. Estan relaxats.

Hi ha un àngel al seu davant que fa una expressió d'alegria. Té la cara somrient. Porta una fletxa a la mà, i un vel li cobreix el cos (a part d'un tros de pit). Té els cabells força llargs i porta ales. Sembla que li hagi clavat la fletxa i per això la Santa sent aquesta sensació.

Raigs de llum que baixen rectes del cel els il·luminen. Entre les escultures hi ha 2 columnes.

b) BALDAQUÍ DE LA CAPELLA DE ST. PERE DEL VATICÀ DEL MATEIX AUTOR

És una capella Barroca. Està molt i molt enfeixada i té moltíssima esplendor. També té molts detalls. Hi ha columnes corbes (típic del barroc), i possiblement és tota de color durat (la capella). S'hi poden observar escultures d'àngels molt detallades, i columnes plenes de filigranes que envolten l'altar. Hi ha un citrall ovalat encoltat per tots d'àngels. El terra està enrejolat i s'hi poden veure diferents dibuixos i formes rodones.

El sostre és un cemicercle partit en petits quadradets. Sobre les columnes que envolten l'altar, pugen d'ample a prim fins a formar un cercle, en el qual sembla que les columnes siguin llençols. Els pilar que hi han al costat de les columnes, possiblement separats per un o dos metres, tenen forma de prisma.

(Exercici 3) 4. CARACTERÍSTIQUES DE L'ÈPOCA

A finals del s. XVI, Europa està immersa en una crisi econòmica i social que fa trontollar l'ordre renixentista.. Pels volts de l'any 1600, l'inici d'un nou període històric, **el Barroc**, que perdurà fins a l'any

1750 aproximadament. La seva durada fou d'un segle i mig.

En el Barroc, els reis tenien tot el poder i el poble el seguia. Creien que es seu poder era concedit per Déu. Els reis utilitzaven l'art Barroc per demostrar la seva grandesa. L'església feia el mateix. Utilitzava l'art com a mitjà propagandístic, per refermar les seves creences. La religió era precidida per la Contrareforma.

La ciència d'aquesta èpca va aportar molts canvis científics molt importants. Galileu, Kepler i Newton (explicació matemàtica i les lleis naturals), són els científics més importants del període del Barroc.

Les característiques de la societat del Barroc queden reflectides en els estils artífics d'aquesta època. L'artista Barroc buscava procediments artístics efectistes i vistosos: contrastos, formes en moviments, clarobscur....i sobretot ornamentació de vegades carregada en contrast amb la simetria i senzilla del Renaixement. I per damunt de tot, la perfecció en la realització de l'obra.

3.1 CARACTERÍSTIQUES DE LA MÚSICA

La música barroca preten ser expressiva. És a dir, que el públic pugui entendre les emocions i sentiments que el compositor sent i que vol mostrar creant la seva obra. En l'èpca barroca es caracteritza l'ús d'instruments, i per primera vegada els compositors indiquen per quin instrument està escrita cada peça. El fet, que cada vegada es reuneixin més instruments per tocar junts fa que es produeixin certes innovacions. L'element més característic del Barroc és el Baix Continu, que és una línia melòdica greu sobre la qual s'interpreten uns acords improvisats. Els compositors no indicaven per quin instrument es tocava el baix continu, perquè els compositors ja s'havien qui era el més adequat. Com ara.

Per els acords: *Clavecí, orgue, llaüt, arpa, guitarra, tiorba*

Per la línia de baix : *el violoncel, el fagot, la viola de gamba, el contrabaix:*

3.2 CARACTERÍSTIQUES DE L'ÈPOCA (AMPLIACIÓ)

S. XVI REFORMA (PROTESTANTS)

Hi ha una part que n'està ben farta de les normes de l'església Catòlica. I inicia una reforma. Aquesta gent que ha començat aquesta revolució es diuen Protestants. Aquestes persones tenien ganes de reformar les normes tan estrictes dels catòlics.

No es podia tocar cap mena d'instrument dins l'església (a part de l'orgue i la trompeta) perquè aquestes instruments es consideraven celestials i angelicals. Els altres instruments, eren part del diable (segons l'església Catòlica). Els protestants volien i feien:

- Volien que es pogués entrar tot tipus d'instruments a l'església (ho intentaven)
- Volien cànecs sagrats fora de l'església
- Volien que canviessin el llatí de la missa que deia el capellà per les llengües vernacles per a celebrar l'ofici (així la gent del poble podia entendre què deia el capellà, perquè la majoria no s'havia parlar el llatí ni tampoc l'entenia)

S. XVII APAREIX LA CONTRAREFORMA (CATÒLICS)

Els catòlics purs frenen la reforma dels protestants. Suposa una reforma de l'austeritat. L'església catòlica emprà tots els mitjans polítics, teològics, espirituals i pràctics que tenia a l'abast, sense excloure la coerció, caracteritzada per la institució de la Inquisició romana, i absorbí i integrà tots els moviments de reforma que en el decurs del segle anterior havien aparegut dins els ordes religiosos, l'episcopat i altres sectors, i sorgí una

etapa de fe vigorosa, dinàmica i expansiva, bé que intolerant.

- **AUDICIÓ 3**

*** SO DE DIFERENTS INSTRUMENTS DEL B.C**

- **Llaüt** Instrument POLIFÒNIC
- **Clavicèmbal** Instrument POLIFÒNIC
- **Orgue** Instrument POLIFÒNIC
- **Guitarra** Instrument POLIFÒNIC
- **Fagot** Instrument MELÒDIC

– **Estil o Edat:** Barroc

4. LUIS XIV Y LA MÚSICA

Luis XIV amaba la música con pasión. En Versalles los violines tocaban cuando el Rey se levantaba y durante la comida.... Los oboes, las flautas y sacabuches de l'Ecurie le acompañaban a distancia durante los paseos por los jardines. Si paseaba en barca, como acostumbraba a hacer en la época de calor, barcas, llenas de músicos que cantaban y tocaban diferentes instrumentos, seguían su dorada galera. En la Capilla cada día oía motetes, y a menudo con tal contento que se hacía repetir otra vez. Durante la cena, los violines tocaban danzas y sinfonías (introducciones) de óperas. En fin, por la tarde daba concierto en los apartamentos y lo más a menudo un baile para terminar. Antes de acostarse el Rey oía aún música, cantándose un nuevo aria o una cantata. (Extraído de H. Prunières, la ilustre y libertina vida de Lully).

*** ACTIVITAT 1: CONTESTA LES PREGUNTES SEGÜENTS:**

- Fer un glossari de totes les paraules no enteses
- Cantata: Composició musical profana o religiosa
- Sacabuches: Instrument musical semblant al trombó
- Aria: Composició melòdica per una sola veu
- Motetes: Breu composició musical polifònica del tema religiós
- Indica, dels instruments que apareixen al text, el nom, la família i la subfamília:
 - OBOÈ Vent / Vent–fusta, vent–metal
 - FLAUTA Vent / Vent–fusta
 - SACABUCHES Vent / Vent–metall
 - VIOLÍ Corta / Corda–fregada
- Indica els llocs on es produïa la música:

La música sonava a Versalles quan el rei **menjava** i es **llevaba**. Quan **passejava** per els **jardins**. Quan **passejava** en **barca**, a dintre la **capella** i també durant el **sopar** i abans **d'anar** a **dormir**.

- Indica, si es tractava de música vocal o instrumental:

És música INSTRUMENTAL

- *Quines formes musicals (concerts, sonates,...) utilitzen en l'època barroca?*

S'utilitzaven cantates, sonates, danses simfòniques, motets religiosos, ect...

- *Segons el text qui utilitzava la música i amb quines finalitats?*

La música era per el rei. En podia gaudir tot el dia i per demostrar la seva riquesa

- *En forma de petita redacció explica perquè la música tenia tanta importància en la època barroca. Utilitza tots els coneixements que has adquirit fins ara. Relacina'ls amb les idees i suggeriments en aquest text.*

La música era importantíssima perquè era la clau per demostrar la grandesa, la riquesa, etc... L'aparició del baix continu va ser molt innovadora i a la gent li cridava l'atenció. Tots els compositors del Barroc es van adaptar amb aquesta tècnica. En aquella època, l'ús d'instruments es va fer més abundant.

*** ACTIVITAT 2: PREPARA UNA FITXA AMB EL VOCABULARI MUSICAL SEGÜENT:**

- **Cantata:** Composició poètica posada en música, especialment per ser cantada per varies veus
- **Concert:** Audició pública o privada d'obres musicals, en què intervien entre dotze i cent instruments. És una composició musical.
- **Concerto Grosso:** Composició instrumental amb un o varis solistes
- **Fuga:** forma musical contrapuntista monotemàtica de desenvolupament complex, basada en la limitació del tema. Els seus precedents formals són el canon, la caccia i el ricercare. Entre les fugues més notables destaquen les de J.S. Bach en les obres: El clavecí ben temperat i l'art de la fuga.
- **Oratori:** òpera teatral religiosa cantada
- **Partida:** nom alemany en què es coneix la suite. Pot ser per un instrument, o un grup d'instruments o tota una orquestra.
- **Sonata:** Composició musical, que per oposició a la cantata és per ésser sonada amb instruments. Consta de diferents moviments per a solista o per a petit conjunt de cambra. El seu origen es remunta al s. XVI. Durant l'època barroca n'aparaqueren dues modalitats: la sonata de da chiesanormalment amb quatre moviments, i la sonata de da cambra, més lliure i que influí en la formació de la suite.
- **Suite:** Composició de diferents moviments, formada per una successió de peces instrumentals de nombre indeterminat i de ritme diferent, amb una vinculació tonal i d'estil.

5. MUSICA INSTRUMENTAL

Durant el barroc van sorgir noves formes per a nous instruments i agrupacions instrumentals. Les principals foren:

PRELUDI i la TOCATA: Són peces breus per a instruments de tecla (orgue, clavicèmbal i clavicordi)

FUGA: Es tracta de la forma més complexa que es coneix en la polifonia occidental. A més de ser una forma instrumental, també pot ser vocal. La melodia principal s'anomena motiu, el que és imitar per la resposta en un

estil contrapuntista imitatiu. La fuga es divideix en tres parts: **exposició, desenvolupament i stretto conclusiu**. Aquesta forma també era tocada per instruments de tecla.

SONATA: Anomenada així com a obra per sonar, és a dir, per ser tocada, especialment per instruments d'arc. Va sorgir com a oposició a una obra cantada o cantata. En el renaixement no existia. Acostuma a tenir quatre moviments, de ràpids a lents:

–Allegro

–Adagio

–Menuetto

–Allegro finale

I es componia per a un instrument (**sonata a solo**), per a dos instruments (**sonata a duet**) i per a tres (**sonata a trio**).

SUITE: És una successió de danses populars, en què contrasta un aire ràpid amb un de lent. Es tractava d'una forma composta per a orquestra.

CONCERTO GROSSO: Fou una forma musical composta per a una grup d'instruments solistes, que contrasten i combinen amb l'orquestra. La forma concerto consisteix en el contrast entre solistes i orquestra. Consta de tres moviments: el primer ràpid, el segon lent, i el tercer ràpid.

CONCERTO SOLISTA: És similar al concerto grosso, però en aquest només hi ha un instrument solista, la qual cosa permet un major virtuosisme vers l'orquestra. També té tres moviments que alternen el tempo: ràpid–lent–ràpid

5.1 ELS LUTHIERS

Els instruments de corda fregada (violí, violoncel, viola de gamba, contrabaix,...) són els més utilitzats durant l'època Barroca.

Els constructors d'aquests instruments s'anomenaven **Luthiers**. En general solien construir tot tipus d'instruments de corda, però estaven més especialitzats amb instruments de corda fregada. Aquests instruments (de corda fregada) comencen a fer-se més popular durant el barroc.

Un Luthier molt famós en l'època barroca fou **Stradivarius**. També entre a **Amati** i **Guarneri**. En realitat es deia Stradivari, però es posava el diminutiu us, perquè era moda en aquella època.

Aquest homesembla que és autor de més de 500 exemplars de violí, d'una sonoritat excepcional, d'una factura perfecta i d'un vernís de tonalitat més càlida que la normal; construï també violoncels més petits que els usuals. El seu millor període data del 1700, i el seu nom és sinònim, en aquest camp, de perfecció.

*** VIOLÍ STRADIVARIUS**

5.2 MÚSICA DE CAMBRA

Tota aquella música escrita per grups reduïts d'instruments d'1 a 10 instruments.

- **Concertino o solista:** Que fa les parts solistes de l'obra més difícils

- **Obertura:** És una petita introducció dels instruments obans de començar la cançó
- El **concert:** És l'evolució natural del concert Grosso i es tracta d'uns 2 instruments que tenen el paper principal (fan de solistes) i d'estaquen per sobre l'orquestra que fa l'acompanyament.
- **AUDICIÓ 4**

* **SONATA**

- **Compositor:** Doménico Scarlatti
- **Data:** s. XVII
- **Instruments:** Instrument principal el clavecí
- **Estil o Edat:** Època Barroca

• **AUDICIÓ 5**

* **SONATA**

- **Data:** s. XVII
- **Instruments:** Clavecí (baix continu) i flauta travessera (paper de solista)
- **Estil o Edat:** Època Barroca

• **AUDICIÓ 6**

* **SONATA A TRIO**

- **Compositor:** J.J. Quantz
- **Data:** s. XVII
- **Instruments:** Dues flautes travesseres i Clavecí (Baix continu)
- **Estil o Edat:** Època Barroca

• **AUDICIÓ 7**

* **CONCERTO GROSSO**

- **Compositor:** Antonio Vivaldi
- **Data:** s.XVII
- **Instruments:** 2 parts en l'orquestra (el tutti o vipiero)
- **Estil o època:** Època barroca

• **AUDICIÓ 8**

* CONERT

- **Compositor:** J.S. Bach
- **Data:** s.XVII
- **Instruments:** concert per a violí i orquestra en mi major
- **Estil o època:** Època Barroca

AUDICIÓ 9

* CONCERTO GROSSO (REIALS FOCS D'ARTIFICI)

- Compositor: Georg Friederich Bach
- Data. s.XVII
- Estil o època: Època Barroca

5.3 MUSICA ORQUESTRAL

La música orquestral és una música dirigida a un grup nombrós d'instruments anomenat orquestra (pot anar de 12 a 100 músics). Durant l'època Barroca les orquestres solien estar formades per instruments de corda fregada (violins, violes, violoncels i contrabaixos). Ocasionalment s'hi incorporen instruments de vent (vent fusta-metall) i instruments de percussió (timbales o plats).

Les orquestres barroques sempre eren acompanyades per el baix continu. Les formes més utilitzades: **Concert i la suite orquestral.**

6. EXERCICI: DUES COMPOSICIONS

(Vegeu pàgina del darrera a on hi han tots els exercicis amb brut)

7. EXERCICI: EL BARROC (MÚSICA VOCAL)

(RESUMS)

(Com també és el cas dels instruments), els compositors d'aquesta època procuren aprofitar al màxim els recursos musicals de la veu humana. I per això van escriure melodies molt complexes i figuracions rítmiques molt difícils, que requereixen un elevat virtuosisme per part dels intèrprets.

Els compositors, aprofitaren les nvoes possibilitats que tenien de la música, per crear obres més complexes i a la vegada més expressives, i que buscaren impressionar el públic amb elles. La unió entre la música i el text havia de ser molt ben lligat.

Els **Castrati** eren veritables estrelles de l'època. Es van especialitzar amb un nou gènere musical d'aquesta època: **l'òpera.**

LA MÚSICA VOCAL PROFANA

A principis del barroc es mantenen algunes formes vocals renaixentistes acom el *madrigal*, de vegades

afegint-hi el baix continu. La forma vocal profana més característica d'aquesta època és l'**òpera**.

El inici de l'òpera es troben a Itàlia a finals del s. XVI, quan un grup de músics florentins, intenten crear un tipus d'onra teatral basada en el recitar cantant. Per aconseguir-ho, aprofiten els recursos musicals contemporanis, com l'acompanyament de baix continu. La primera òpera conservada íntegrament: **Euredice**, de **Jacopo Peri**. Venècia, Roma i Nàpols són les ciutats d'Itàlia on l'òpera arrelà amb més força. Des d'aquell país es va estendre per tot Europa.

El desig de trobar una manera de recitar cantant va portar a la invenció dle **recitatiu**, que consisteix a aplicar a un text una melodia que imiti el ritme i entonació de la veu parlada, de manera que les paraules s'entenguin bé i tinguin expressivitat. L'acompanyament són els acords del baix continu. L'altre element fonamental de l'òpera és l'**aria**, que ens italià vol dir cançó. És un fragment interpretat per un solista vocal amb acompanyament instrumental. L'acompanyament de les àries, a més del baix continu, podem trobar-hi interpretacions de l'orquestra completa o instruments solistes anomenats **obligats**.

Altes tipus de fragments musicals que també podem trobar-hi són:

- * **Obertura**: peça instrumental que l'orquestra interpreta al principi de l'òpera, com a introducció
- * **Cor**: fragment de música coral. S'utilitza especialment per representar multituds
- * **Dances**: fragments instrumentals destinats a ser ballats pels artistes en algun moment de la representació

Al final del Barroc, es produirà el triomf d'un tipus d'òpera d'argument còmic anomenada **òpera bufa**.

LA MÚSICA VOCAL RELIGIOSA

(Durant el barroc es continuen escrivint misses i motets, formes religioses heretades de la música renaixentista). La **Cantata** i l'**oratori**, es destaquen com a nous tipus musicals:

- * **Oratori**: Consisteix en una obra teatral cantada de temàtica religiosa. Aparegué a finals de s. XVI derivat dels antics drames litúrgics medievals i emparat per la Congregació de l'Oratori fundada a Roma per Sant Felip Neri de la qual prengué el nom
- * **Cantata**: És similar a l'oratori quant a estructura i moviments, encara que *sense acció dramàtica i de durada menor*.

CLAUDI MONTEVERDI: compositor italià que destacà com a compositor de madrigals, òperes i música religiosa (relacionada amb el Barroc).

JOHANN SEBASTIAN BACH: Compositor i organista alemany. La producció musical seva és molt extensa, especialment en el camp religiós, encara que mai va escriure cap òpera. (Compositor del Barroc)

VOCABULARI

- **Castrati**: Cantant de l'òpera Barroca amb la veu molt perfeccionada
- **Recitatiu**: Pertany a la recitació
- **Òpera**: Drama posat en música per a ser cantat
- **Virtuosisme**: D'una manera virtuosa

- **Proliferació:** Producció, ràpida i repetida de noves parts
- **Madrigal:** Composició curta que exclou un pensament delicat o galant
- **Litúrgics:** Celebrar cerimònies religioses
- **Motets:** Breu composició musical per a cantar a l'església

8. ELS CASTRATI

Els **Castrati** eren cantors privats dels testicles abans d'ella pubertat, per tal de soncervar-li la veu infantil aguda (de soprano o de contralt), reforçada per la capacitat pulmonar adulta. Se n'estengué l'ús a Itàlia (s.XVII), motivat per la prohibició papal que les dones cantessin a l'església i, als Estats Pontificis, que actuessin en escenaris. Alhora, el gust musical barroc pel virtuosisme vocal més exacerbant n'estengué l'ús per tot Europa, especialment en l'òpera, on perdurà fins a mitjans del s. XIX.

Un dels *Castrati* més celebrats fou **Carlo Broschi**, anomenat *Farinelli*. L'últim Castrati que és coneix és Alessandro Moreschi, que morí l'any 1922.

• **AUDICIÓ 10**

* **ÀRIA (L'ASCIA CH'IO PIANGA de l'òpera RINALDO)**

– Compositor: Haendel (interpretada per el castrati Carlo Broschi Farinelli)

- Data: s.XVI
- Estil o Edat: Època Barroca

EL BARROC – U2 – (partitures i comentaris d'autors)

LA PRIMAVER (FRAGMENT) DE LES 4 ESTACIONS de Vivaldi

Partitura=

DNI (Petita Biografia– 1 –)

- **Nom:** Antonio
- **Cognom:** Vivaldi
- **Lloc i data de naixement:** Venècia / 1678
- **Lloc i data de mort:** Viena / 1741
- **Nacionalitat:** Italià
- **Professió:** Compositor, violinista i mestre de música
- **Obres més importants:** Les 4 estacions, L'estro armonico, Opus 3, Opus 4, Opus 8 i

La Stravaganza.

• **Dades personals:** Els seus cabells roigs li valgueren el sobrenom de Prete Rosso. Va compondre més de quatre-cents concerts per a diferents instruments. Les quatre estacions, escrita l'any 1725, és l'obra més cèlebre i important d'aquest compositor. En aquesta obra es narren quatre històries sobre el pas del temps a al Terra i en els homes. Vivaldi era un malgastador incontrolat. Va acabar pobre, de la mà de Déu. Va ésser el geni musical més destacat de l'Època Barroca.

TE DEUM de M.A. Charpentier

Partitura=

* És un càntic d'acció de Gràcies a Déu., utilitzat des del s.XVII. Ve de l'expressió llatina: Te Deum Laudeamus que significa: Lloëm el senyor!!

* Era utilitzat per celebrar aconeximents oficials com victòries militar, casaments de prínceps, etc..

DNI (petita biografia-2-)

- **Nom:** Marc Antoine
- **Cognom:** Charpentier
- **Lloc i data de naixement:** París / 1634
- **Lloc i data de mort:** ? / 1704
- **Nacionalitat:** Francès
- **Professió:** Compositor cèlebre. També va ser mestre de música en un col·legi
- **Obres més importants:** Exclusivament obres del gènere espiritual, que titulà *Històries*

Sacrées, i veritables oratoris, com *Le reniement de saint Pierre*.

Compongué la música de l'escena de *Le mariage forcé*, i de *Le malade imaginaire*.

• **Dades personals:** Dedicà els darrers anys de la seva vida professional a escriure música religiosa. Col·laborà en la música de *Le malade imaginaire*, obra de teatre d'un escriptor i actor molt cèlebre francès anomenat Molière.

<< MINUET >> (àlbum d'Anna Magdalena Bach) de J.J Bach

Partitura=

DNI (petita biografia-3-)

- **Nom:** Johann Sebastian
- **Cognom:** Bach
- **Lloc i data de naixement:** Eisenach / 1685
- **Lloc i data de mort:** Leipzig / 1750
- **Nacionalitat:** Alemany
- **Professió:** Compositor. També mestre de capella de l'església de sant Tomàs i

director musical de la universitat.

• **Obres més importants:** Suites: 2 i 3. Concerts: els sis *Concerts de Brandenburg*, *Concert per a 4 clavecins*. Cantates. Més de dues-centes, entre les quals sobresurten la 143 i la 147. *Les Variacions de Goldberg* i les *passions segons st. Mateu i st. Joan*.

• **Dades personals:** Va quedar orfe molt jove. Es casà amb la seva cosina Maria Bàrbara amb la qual va tenir 7 fills. La mort de la seva esposa li suposà un cop molt dur. Més tard es casà amb Anna Magdalena Wülcken. Van tenir 13 fills. A mesura que anava passant el temps s'anava tornant cec, fins que al final es quedà sense vista. Els fills de Bach van tenir més èxit com a músics que el seu pare (Wilhelm Friedemann Bach, Karl Philipp Emmanuel Bach i Johann Christian Bach).

DNI (petita biografia-4-)

- **Nom:** Henry
- **Cognom:** Purcell
- **Lloc i data de naixement:** Londres / 1569
- **Lloc i data de mort:** Londres / 1695

- **Nacionalitat:** Anglès
- **Professió:** Compositor
- **Obres més importants:** La seva obra mestra és l'òpera *Dido and Aenes*. Entre d'altres

com *Diocletian*, *Fing Arthur* i *The Fairy Queen*.

• **Dades personals:** Al 1679 fou nomenat organista de l'abadia de Westminster. D'una formació contrapuntística sòlida, escriví obres en les quals aquesta coexisteix amb el sentit innat de la melodia i forma una síntesi d'una gran bellesa. La seva escriptura és indistintament modal i tonal. També escriví *odes*, *cantates*, *anthems*, música instrumental, etc...

DNI (petita biografia-5-)

- **Nom:** Georg Frederich
- **Cognom:** Haendel
- **Lloc i data de naixement:** Halle / 1685
- **Lloc i data de mort:** Halle / 1759
- **Nacionalitat:** Alemany
- **Professió:** Compositor
- **Obres més importants:** Òperes: *Odó*, *Juli Cèsar*, *Rodelina i Jerjes*. Oratoris: *Israel a*

Egipte, *Salomó*, *Jues Macaeu*, *Jeptha* i, sobretot, *El Mesies*.

També va compondre música instrumental: *la Música*

aquàtica, *la Música per als focs artificials*... entre d'altres

• **Dades personals:** A més d'estudiar dret, es va dedicar a la música. Es va dirigir a Itàlia i allà va conèixer a Scarlatti i Corelli. La classe aristocràtica li va girar l'esquena, per la qual cosa començà a compondre per la burgesia, menys frívola i més preocupada pels problemes eticoreligiosos.

DNI (petita biografia-6-)

- **Nom:** Tomasso
- **Cognom:** Albinoni
- **Lloc i data de naixement:** Venècia / 1671

- Loc i data de mort: Venècia / 1750
- Nacionalitat: Itàlia
- Professió: Compositor, violinista i mestre de cant
- Obres més importants: Va escriure una cinquantena d'òperes (de les quals no ens n'ha

arribat cap de sencera). Sonates, balleti, concerts, simfonies

(en les quals, Sinfonie e quattro, introdueix el minuet, amb trio entre el moviment lent i el final).

- Dades personals: Bach apreciava la seva música i fins n'agaf  alguns temes per a fugues.

Aviat, però, la seva obra fou oblidada, fins que al segle XX ha tornat a ésser objecte d'inter s.

DNI (petita biografia-7-)

- Nom: Alessandro
- Cognom: Scarlatti
- Lloc i data de naixement: Palerm / 1660
- Lloc i data de mort: Nàpols / 1725
- Nacionalitat: italià
- Professió: Compositor
- Obres més importants:  peres: *L'aria da capo*, *Stabat mater*, *Il trionfo dell'onore* i

cantates com *Il giardina d'amore*.

- Dades personals: Format a Roma, fou protegit per Cristina de Suècia, per a la qual

escriv  òperes d'èxit, la majoria avui perdudes. Pass  després a Nàpols (1683), on fou mestre de la capella al servei del cirrei castell  *Gaspar de Harro*. Escriv  un gran nombre d'òperes que donaren forma i estructura a l'òpera napolitana posterior (escola *napolitana*). La prohibició papal de fer representacions es dedic  a l'oratori i a cantates.

DNI (petita biografia-8-)

- Nom: Arcangelo
- Cognom: Corelli
- Lloc i data de naixement: Fusignano, Romania / 1653

- Lloc i data de mort: Roma / 1713
- Nacionalitat: Itàlia
- Professió: Compositor i violinista
- Obres més importants: Va escriure 12 *Sonate da Chiesa* i 12 *Sonate per violino*

Són famosos els seus *Concerti grossi*

- Dades personals: La seva producció s'inici  amb sonates d'església i sonates de cambra.

Aquests reculls mostren la perfecció d'estil on havia arribat la m scia instrumental italiana de la segona meitat dels segle XVII. Cre  una escola de violí que irradi  a tot Europa amb els seus deixebles (Geminiani, Locatelli, etc...)

INDEX

• Introducció	1
• Dibuixem la música	2
• EL BARROC (U1)	3
• Definició del Barroc (característiques)	3 – 4
• Qualitats del so/ elements de la música	5
• Audició 1, Audició 2,/ descp. De 2 obres barroques	6 –7
• Característiques de l'època i de la música	7– 8
• Baix continu	9
–10	
• Lluç XIV i la música	11–12
• Música instrumental	13
• Els luthiers	13–14
• Música de cambra	14
• Audició 4/5/6/7/8/9.....	14–15
• Música orquestral	16
• Exercici 6 i 7	16–20
• Els castrati / audició 10	20
• Dido & Aeneas	21–22
• Història de la reproducció sonora	23
• EL BARROC (U2)	24
• Partitures i biografies	24–29
• EL BARROC (U3).....	30
• Cançons	30–31
• Exercicis amb brut	32–
44	

• Conclusió	45
• Bibliografia	46

INTRODUCCIÓ

Aquest treball va dirigit a tothom que s'interesi per descobrir i aprendre moltes coses de la música (especialment del barroc).

Aquí hi podreu trobar tot aquell tipus d'informació que vos faci falta o que tingueu ganes de ampliar sobre aquest tema.

És un treball en què s'hi troben molts tipus d'informació relacionada amb el Barroc. Hi podreu trobar la definició de molts paraules relacionades amb aquesta època, biografies d'autors, informació sobre totes les seves característiques,.... d'acord, ja paro. M'estimo més que sigueu vosaltres mateixos qui descobriu què s'amaga darrera d'aquesta pàgina. Espero que en disfruteu.....

CONCLUSIÓ:

Ufff!!! Ja heu acabat? Tela eh!!! És un treball molt curadillo .

He après moltíssimes coses, ja que per ampliar la informació de tots els apunts, he tingut de buscar en infinitats de pàgines web, en enciclopèdies,... no ha estat fàcil. He après què era el barroc (que abans no en tenia ni idea), els castrati, la cantata, la sonata, etc..... Crec que és un dels treballs més complets i complicats que he realitzat durant tot el curs. Ja que he pogut treure una conclusió: s'hi prens els apunts bé, i estàs atent a la classe, t'és molt més fàcil !!

Espero que us hagi agradat tant llegir-lo com a mi fer-lo.....

Sincerament:

ARIADNA PRAT

BIBLIOGRAFIA

Gran Enciclopèdia Catalana / Volumes: 1-3-4-5-7-9-12-13

Nova Enciclopèdia Catalana de l'Estudiant / Volum: 8

PÀGINES WEB:

www.paysandu.com

www.apollo.lpg.fi

www.jan.ucc.nau.edu

www.hnh.com

www.familia.cl

www.es.rice.edu

BUSCADORS:

www.lycos.com

www.terra.es

www.yahoo.com